lijkheid kan deze geestelijke spijze ontvangen, want indien gij, zegt Jezus, die boos zijt, weet uw kinderen goede gaven te geven, zal uw Vader, die in de hemelen is, niet veel meer zijnen Heiligen Geest geven dengenen die Hem daarom bidden. Maar... *de mond moet open*, en dat openen van den mond der ziel geschiedt juist in het gebed. Het ware gebed is een ontsluiting van onze ziel voor den Heere onzen God. Dat het daarbij ook tot woorden komt, ligt, gelijk we aantoonden, aan het *bewuste* karakter van ons menschelijk leven. Maar aan die woorden gaat vooraf, en door die woorden moet bevorderd worden, die biddende *stemming* onzer ziel, die juist de gebedstemming is. En als er dus staat, dat God zijn genade en zijnen Heiligen Geest alleen dengene geven wil, die Hem met hartelijk zuchten daarom aanroepen, dan komt dat neer op de eenvoudige waarheid, dat gij den mond hebt te openen en uw ziel hebt te ontsluiten, om de genade Gods te kunnen indrinken.

——

Op tweeërlei nu moet hierbij gelet. Er zijn oorzaken die de ontsluiting en opening onzer ziel verhinderen; en er zijn andere oorzaken die haar bevorderen. Die eerste oorzaken moeten tegengestaan, die tweede oorzaken moeten worden gekweekt en bestendigd. Nu sluit ge uw ziel voor God toe, en uw gebed wordt verhinderd door zondigen ommegang, zondige levens-existentie, zondige overleggingen, zondige uitspattingen, en wat dies meer zij. Elk kind van God weet dan ook zeer goed, hoe al zulke dingen hem van zijn God vervreemden, zijn gebed zeldzaam en arm maken, en zijn siel aan geestelijke magerheid doen lijden. En omgekeerd weet men even goed, hoe een vrome omgeving, godzalige practijken, stille van God gewilde arbeid, matigheid en ingetogenheid, den weg naar den hemel open maken, het gebed doen winnen in kracht, en vrucht dragen in rijke genieting van het verborgen manna. Maar bovendien kan nu deze ontvankelijkheid van onze ziel, deze ontsluiting voor den Heiligen Geest nog bijzonderlijk bevorderd worden door het aanhouden in het van Godswege verordende gebed. Het gebed is het van God daartoe gestelde middel. Een leven des gebeds houdt vanzelf heel het leven en alle levensuiting in stillen, heiligen toon. Zulk een leven weat aan het bidden, en leert bidden. Door het bidden zelf verscherpt het ons de behoefte, de nooddruft, het innerlijk verlangen, ja, honger en dorst naar hemelsche gaven. En het is alzoo dat het gebed een schakel is die hier niet *kan* ontbreken, evenmin als het opendoen van den mond bij het nemen van voedsel.

Nu spreekt het wel vanzelf, dat zulk een gebedsstemming, zulk een gebedsleven, en zulk een gebedspractijk op zich zelf reeds een vrucht van in ons gewerkte genade is. Zonder den Geest der genade en der gebeden bidt niemand goed. Maar ook al is het waar, dat een jong kind nog niet eten kan, en eerst door het zuigen, later door het gevoerd worden, eerst van lieverlee het eten leert, toch blijft het niettemin waar, dat het later *zelf* eten, en daartoe den mond openen moet. En zoo nu ook blijft beide in het geestelijke waar, ten eerste dat niemand zonder voorafgaande genade recht bidt; maar ook ten andere dat niemand rijkelijk genade kan genieten, dan na vooraf om die genade zijn God te hebben aangeroepen.

KUYPER.

„Hij zal bloeien als een lelie."

> Ik zal Israël zijn als de dauw; hij zal bloeien als de lelie, en hij zal zijne wortelen uitslaan als de Libanon.
> Hosea 14: 6.

Eerste beding is dat er *leven* in u zij, en de sluit-conditie is, dat ge *vrucht draagt*.

Maar tusschen dit uitgangspunt en dit eindpunt liggen nog twee andere stadiën van uw geestelijke levensontwikkeling in, t. w. dat ge zult *groeien* en *bloeien*.

Merk nu op dit laatste.

Ge zult *bloeien*. En onwillekeurig vraagt ge: Waarom? en rijst in u de bedenking op, *waartoe* dat bloeien eisch is. *Groeien*, dit verstaat ge nog. Als de kleine kiem niet opschiet, ontbreekt het vruchthout of de stengel, waaraan de *vrucht* zal rijpen. Een leven zonder wasdom, zonder groei, een leven dat niet toeneemt, niet opschiet en niet vooruitkomt, kan niet tot voortbrenging van rijke eèle vrucht leiden. *Groeien* is onmisbaar. Groeien moet het al wat eens in vruchtenweelde schitteren zal.

Maar niet zoo licht ziet ge in, waartoe tusschen dat *groeien* en dat *vruchtdragen* nog een derde stadium, het stadium van het *bloeien* is ingeschoven.

Stel, Gods ordinantie over de wingerd ware anders, zoodat rechtstreeks, zonder witten bloesem, de druif zich uit de rank ontwikkelde, en gij, voor uw besef, zoudt niets missen. Meestal zelfs merkt ge dat bloeien bij den wingerd, omdat het bloemke zoo klein blijft en zoo schuchter onder het blad schuilt, niet op.

En toch, óók dat *bloeien* is door God als moment in alle leven dat vrucht zal dragen verordineerd. Alle vrucht die uit zal komen, moet eerst een oogenblik van bloei gekend hebben. Die periode van *bloei* moge korter of langer duren. De bloesem moge in rijke geuren en kleuren hebben geprijkt of gescholen hebben in het verborgen. Al die schakeeringen doen er niets toe. Maar bloeiende bloesem is door God als Schepper voor al wat vrucht zal dragen ten eisch en tot wet gesteld.

Niets minder dan dat groeien en vrucht dragen, is het daartusschen inliggende *bloeien* en in *bloesem uitloopen* door uw God gewild.

——

Nu scheelt de verhouding tusschen vrucht en bloesem veel, al naar gelang ge te doen hebt met wat wij *vruchtplant* of wat we *bloem* noemen.

De aardbezie bloeit ook, maar slechts voorbijgaande, en hoofddoel voor ons, als we aardbeziënbedden aanleggen, is om dat bloeien achter ons te hebben, dat we de purpere vrucht plukken kunnen.

Bij het boschvioolтje daarentegen duurt de periode van bloei veel langer, en al zet ook daar de bloesem een vruchtje af, aan dat vruchtje hebben we niets, om dat vruchtje is het ons niet te doen. Bij het viooltje is *de bloem* ons hoofdzaak, gelijk bij de aardbei *de beste*.

Niet alleen dus dat er ook een periode van *bloeien* is, en dat er nooit vrucht zonder voorafgaanden bloesem komt, maar soms zelfs kan dit bloeien zóó de overhand over de vrucht krijgen, dat we aan geen vrucht meer denken, niets van die vrucht ons beloven, en die vrucht ongebruikt verdorren laten, alleen maar om de bloem te genieten.

Rozenbottels zijn de vrucht, de roos is de bloem, en hoe telkens ziet ge nu niet, dat wie in het bloeien van de roos zijn genot stelde, de bottels, die toch ook waarde hebben, eenvoudig liet verkommen.

Zoo is dus het *bloeien* iets op zichzelf. Iets met een eigen roeping en bestemming.

Het is niet maar een doorgang om tot de vrucht te komen, maar iets eigens, iets met een eigen beteekenis. Wat bloeit, bloeit om weelde en schoonheid uit te stallen.

De plant die bloeit, is als de star die aan het firmament fonkelt.

Ze bloeit, om te bloeien, en omdat God dat bloeien, dat uitkomen van haar vormenweelde, van haar geuren en kleuren heeft gewild.

——

Verstaat ge dit nu ook voor uw geestelijk leven?

Oorzaak is er wel toe, want op alle manier brengt de Schrift dit uw geestelijk leven met het leven van bloem en plant in rapport. Denk maar aan den wijnstok met de ranken; aan het zaad van den zaaier; aan de woestijn die bloeien zal als een roos; en niet minder aan wat én Oud én Nieuw Testament u roemt van de blanke bloeiende lelie.

Ook uw geestelijk leven komt uit een *kiem*; uit die kiem heft zich de stengel omhoog door *groei* en *wasdom*; het einddoel is dat er vrucht ook aan den stam van uw geestelijk leven rijpe. Maar, en dit is het waarop de *lelie* wijst, ook voor uw geestelijk leven heeft het *bloeien* beteekenis.

Wijnstok en *lelie* staan hierin tegenover elkander.

Uit wijnstok en lelie *beide* komt een vrucht. Uit den wijnstok de druif, en uit de lelie een vrucht die in een keurigen balsem wordt aangewend.

Maar de verhouding tusschen bloem en vrucht is bij beide tegenovergesteld. Bij den wijnstok is de bloesem schier niets, de druif alles; en omgekeerd bij de lelie de bloem het een en al en de vrucht nauwlijks gerekend.

Daarom wijst de vergelijking van uw geestelijk leven met den wijnstok ten principale op uw verplichting om *vrucht te dragen*.

En omgekeerd de vergelijking van uw geestelijk leven met de lelie in hoofdzaak, om u te doen weten, dat ge ook als kind van God moet *bloeien*.

——

Dat bloeien van de lelie is nu anders dan het bloeien van violet of roos.

Bij roos en violet is dat bloeien schitterend, prachtig, overweldigend in zijn donkere tinten.

Bij de lelie daarentegen spreekt uit haar bloeien het blank der reinheid, bescheidenheid zonder zelfverheffing, stille nederigheid van zin.

De lelie springt niet, als de roos, terstond in het oog. Eerst schuilt ze als verborgen onder het oude gewas, en schijnt haar blanken tint te vermengen met wat haar omgeeft.

Maar heeft eindelijk uw oog haar ontdekt, en trekt ge al uw blik op haar saàm, dan spreekt het roomwit van de lelie met haar gouden kern in haar gewelfde kelk u zoo aantrekkelijk toe, dat ge al de waarheid voelt van Jezus' zeggen: »Aanschouwt de leliën des velds, dat ze noch arbeiden noch spinnen, en nochtans zeg ik u, dat ook Salomo in al zijn heerlijkheid niet is bekleed geweest als één van deze.

Zult ook gij nu bloeien als de lelie, om straks als de rank van den wijnstok vrucht te dragen, dan ligt hier tweeërlei in.

Vooreerst, dat er ook aan u *bloesem* moet uitkomen, d. w. z. dat ook gij als kind van God iets wat schoon, aanminnig, liefelijk en aantrekkelijk is hebt uit te stralen van zijn geestelijke schepping. En ten andere, dat dit uw geestelijk bloeien niet het schitteren in hoogheid en pracht zal zijn, maar het stille blinken in het gewaad van nederigheid en liefde.

——

Ook gij moet *bloeien*.

Dat ge *leven* in u hebt is niet genoeg. Daarmee dat er *wasdom* van genade in u is, kunt ge niet volstaan. Dat ge *vrucht* draagt is wel, maar niet het eenige waartoe ge geschapen zijt. Ook in uw verschijning, in geheel uw optreden, in uw blik, in uw taal, in uw toon, in uw verkeer en omgang met menschen, moet uw geestelijke adel uitkomen, en die adel moet zich daarin teekenen, dat ge een *stille aantrekkelijkheid* bezit.

Men spreekt wel van sieraad waarmee God zijn kinderen siert. Dat Hij ze niet alleen bekleedt met heil, maar ook siert met nog schoonere en rijkere genade.

En dat is ook zoo.

Maar dat sieraad wordt dan verstaan, van een extraordinair goed, dat aan zeer enkelen wordt toebedeeld gelijk aan een Johannes of Maria.

Maar ook afgezien van dit zeldzaam sieraad, moet elk kind van God bloeien, gelijk er geen plant zoo klein of nietig is, of eer ze vrucht draagt, vertoont ze bloesem.

Te gelooven, godzalige oefeningen te gebruiken, den armen wel te doen, en zich te wachten van de besmetting der wereld, is kostelijk, maar dit alles is nog niet genoeg.

In het Paradijs *leefde* Adam niet alleen, en geloofde en bad, maar ook bloeide hij.

Waart ge er geweest, heel zijn persoon, heel zijn verschijning, heel zijn optreden zou een onweerstaanbaren indruk op u gemaakt hebben van aantrekkelijkheid, teederheid en aanminnigheid.

En al zijt ge nu als kind van God op aarde nog zóó ver niet, toch moet iets van dat bloeien van den eersten mensch in het Paradijs in u terugkeeren.

Die norschheid, die onvriendelijkheid, die neiging tot humeur en wrevel, die hoogheid en zelfinbeelding, die ontevredenheid en preutschheid, en wat meer uw optreden zoo afstootend maakt, moet wijken voor een andere uitdrukking van uw oog, een ander spreken van uw gelaat, een geheel andere uiting van een uit God herboren leven.

o, Ge hebt ze wel ontmoet die leliën onder Gods kinderen, die u zelf aantrokken en boeiden, in wier hart ge de kern van goud zaagt, in wier nederigen zin en aanminnige en bloeiende verschijning ge zelf genoot, en over wier geheele optreden iets niet van de aarde, schier iets hemelsch lag uitgespreid.

Is het nu ook zoo met u?

Geurt die bloesem van edeler geur ook aan uw takken?

Niet natuurlijk in dien gemaakten vorm, waarin sommigen, om toch heel lief te schijnen, zich inwringen.

Neen, maar met een Christelijke aanminnigheid en een geestelijke aantrekkelijkheid, die geheel natuurlijk is, omdat ze vanzelf opkomt uit dien *vrede Gods* die uw hart vervult, en uit die werkingen des Heiligen Geestes, die het vleesch in u onderdrukken.

KUYPER.

Amsterdam, 29 Sept. 1893.

L. S.

Nu het tweede deel van *E Voto Dordraceno* is rondgezonden, en het derde deel ter perse gaat, wordt hiermede aan de abonnenten op *de Heraut* nogmaals de gelegenheid aangeboden, om voor een premie-exemplaar van dit werk tegen de helft van den boekhandelsprijs in te teekenen. Zij, die van deze aanbieding gebruik wenschen te maken, moeten saàm *f* 6.— betalen voor de twee verschenen deelen, die hun dan franco worden toegezonden; terwijl zij daarna elk kwartaal *f* 0.75 boven den gewonen abonnementsprijs van *de Heraut* hebben te voldoen. Deze inteekening geschiedt overigens op dezelfde voorwaarden als vroeger herhaaldelijk zijn bekend gemaakt.

Het *derde* deel verschijnt D. V. in Juli 1894, het *vierde* of laatste deel in Juli 1895.

De gelegenheid tot inteekening is opengesteld *tot 1 October a. s.*

Binnenkort zal voor de twee reeds verschenen deelen een band verkrijgbaar worden gesteld.

De Administratie.

Weg met A en B!

Te Dordrecht op de Generale Synode is dieper en duidelijker dan ooit te voren gevoeld, hoe ongerijmd in de kerk van Christus toch die jammerlijke distinctie is, die nog zelfs de Zendingsdeputaten in hun rapport deed spreken van *collecten voor kerken A* en collecten *voor kerken B*.

Wat daarvan in dit rapport stond, was zelfs *formeel* onjuist.

Op de lijst toch van de 700 kerken, die aan H. M. de Koningin-Regentesse is toegezonden, stond alleen in die plaatsen waar twee of meer kerkeraden waren de A of B er achter.

In die honderden andere plaatsen waar slechts één kerkeraad is, stond er dus noch een A noch een B bij; en nu was het uiteraard hoogst informeel, dat Deputaten desniettemin de collecten uit kerken, die noch een A noch een B voeren, toch, op eigen houtje, bij kerken A of kerken B hadden ingedeeld.

Die fout echter was alleen te wijten aan een vergissing van den penningmeester, en er is geen de minste vreeze, dat in eenig rapport ooit soortgelijke fout zich herhalen zal.

Maar ook afgescheiden hiervan, leefde te Dordrecht zeer sterk het besef, dat die deeling, die splitsing, die onderscheiding van twee groepen in min of meer officieelen vorm allerellendigst werkt, en in strijd is met wat de drang der liefde en de eenheid in Christus' kerk ten eisch stelt.

Zeker er bestaat verschil.

Twee kerkelijke stroomingen, die jaren lang een eigen historie voerden, zijn gewend aan verschillende manier van leven, verschillende manier van handelen, verschillende manier zelfs van zich uit te drukken.

Over en weder heeft men herinneringen, die zeker stempel afdrukken op het heden.

In elken kring zijn er zekere leiders en toongevende mannen, die in den anderen kring een anderen indruk maken.

Geldelijk had men lange jaren andere connectiën.

Ja, tot zelfs in de huisgezinnen was men door familie- en huwelijksbanden tot op zekere hoogte, elk in eigen kring aaneengesloten en min of meer afgesloten van den anderen kring.

Tot in de scholen toe zelfs liep het verschil door.

Dat nu bij zulk een staat van zaken niet plotseling, als met een tooverslag, alle deze verschillen verdwijnen, en dat het tijd kost eer van lieverlee deze twee stengels ineen zijn gegroeid, spreekt wel vanzelf.

Waar was het ooit anders?

Hoe zou dit ook ten onzent anders mogelijk zijn?

Zelfs in plaatsen waar de ineensmelting reeds tot stand is gekomen, houdt datzelfde onderscheid nog altoos aan, en het zal nog jaren duren, eer men zeggen kan, dat alle nawerking van dit tweeërlei verleden is uitgesleten.

Maar heel iets anders is het, dit te erkennen, en het onvermijdelijke hiervan in te zien, of wel dat men stelselmatig deze tweeheid aanwakkert, bestendigt, vasten vorm laat aannemen en voedt.

En hierbij nu komt het op plichtsbetrachting aan, zoo van de kerken als van elk kind van God dat in deze kerken leeft.

Plichtsbetrachting van *de kerken*.

Deze kerken toch hebben nogmaals op de Synode van Dordrecht duidelijk verklaard en uitgesproken, dat de toestand, gelijk die nu nog te Amsterdam en elders bestaat, *zondig voor God is*. Dat twee kerkeraden, ter bestendiging van vroegere gedeeldheid, in stand te houden, *niet mag*. En dat alzoo een iegelijk zich heeft op te maken, om deze *zonde* weg te nemen uit ons midden.

Een ingezonden stuk in *de Bazuin*, dat zeer de aandacht trok, sprak onlangs van een kuiper, die zich in het hoofd had gezet, in één groot vat alles saam te vatten, en om dat vat stevige hoepels te drijven.

Nu, metterdaad dit is in een min schoon, maar toch niet onjuist beeld de groote gedachte van onzen Heiland weergegeven. Het *was* zijn zielsbede eer hij sterven ging: „Vader, dat ze één zijn mogen." En wie onder menschen datzelfde doel najaagt, handelt daarbij stellig niet tegen den geest van zijn Zender.

Mocht dus die bedoelde inzender, gelijk sommigen vermoedden, met dien *kuiper* gezinspeeld hebben op schrijver dezes, dan zij het ons vergund, die zinspeling met dankzegging te aanvaarden. Het is ons metterdaad een eere en een roem voor God, om bij de broederen bekend te staan, als die niet rusten zullen, eer alle duigen waarlijk door hechte kerkelijke banden tot een schoone eenheid, gelijk onze Heiland die afbad, zullen zijn saamgedreven.

Maar juist daarom leggen we er ook thans weer nadruk op, dat de kerken van Godswege verplicht zijn, om alles te mijden wat de tweeheid sanctioneeren zou, en geroepen zijn om alles te doen wat de wegneming der tweeheid kan bevorderen.

Stel dus, er is een kerkeraad, die als er een beroep moet gedaan, denkt of zegt: »Wij nemen in elk geval een A-man of een B-candidaat", en niet uitsluitend vraagt: „Welk prediker zou het meest geschikt en het waarschijnlijkst te verkrijgen wezen, om Gods volk aan deze plaats te weiden met het Woord en in genade te doen opwassen", dan is het buiten twijfel, dat zulk een kerkeraad verkeerd handelt.

Wat hierover in de jongste *Bazuin* stond is dan ook volkomen juist gezegd: bij beroepen moet A en B geheel dooreengemengd, en het is ons een eere, dat tal van vroegere Nederlandsche Gereformeerde kerkeraden dit zoo hebben begrepen.

Hetzelfde geldt natuurlijk van afvaardiging op particuliere en generale Synoden en van de verkiezingen op deze Synoden.

Een iegelijke classe of particuliere Synode, die bij het kiezen van afgevaardigden of deputaten, niet eeniglijk vraagt: „Wie is voor deze zaak de meest geschikte en die er van God de gave voor ontving?" — maar vragen zou: „Is de voorgestelde man wel van A of van B?" — zou hiermede kerkelijk zondigen.

Dit alles toch zou in den boezem der kerken de tweeërlei groepen niet saam doen groeien, maar tot *partijen* doen worden, met al den nasleep van complot en machinatie, die partijen op kerkelijk terrein teweegbrengen.

Of er nu kerken en kerkelijke vergaderingen zijn, waar men in deze zonde nog bevangen ligt, is hier de vraag niet; de vraag is alleen maar, of de kerken haar roeping inzien en haar zonde willen bekennen.

Laat in elk geval elke kerk, die er nog niet in viel, gewaarschuwd zijn, om, dusgenaamd uit zucht naar zelfbehoud, complot tegenover complot te stellen.

Hierop zou nooit zegen kunnen rusten.

Immers ook hier geldt de regel: Wie zijn leven zal willen behouden, zal het verliezen. En wie het zal willen verliezen om Christus' wil, zal het behouden.

Maar ook ligt hier een *plicht der kinderen Gods*.

Ze hebben op de innerlijke overleggingen van hun hart toe te zien. Ze hebben te letten op de schikkingen van hun gemoed. Ze hebben zich af te vragen, of ze de broederen, ook die andere, wel waarlijk liefhebben. Of zoo niet, hoe ze dan God kunnen liefhebben, zoo de liefde voor de broederen niet in hen is.

Ze hebben zich voor Gods oog af te vragen, of ze wel voor de eenheid van Sion bidden. Of ze hun wel een begeerlijke en begeerde zaak is. Zich er rekenschap van te geven, of ze in hun saamspreking en omgang en verkeer wel zelven alle uitdrukking mijden, en bij anderen wel alle uiting tegengaan, die uit den boozen wortel van de tweeheid, en dus van den twist en van den nijd is.

Hun voorstelling van zaken en personen moeten ze richten naar den regel der eenheid en niet der tweeheid.

Ze moeten die booze A en B niet telkens levendig maken, maar kopje-onder duwen.

Ja, aller streven moet het zijn, om deze booze tweeheid te kruisigen, te dooden en te begraven.

Immers, doen Gods kinderen dit niet, hoe zullen dan de onbekeerden er toe komen?

Ook hieraan zal wie uit God geboren is, gekend worden.

Herlees den aanhef van 1 Joh. 5 maar.

En nu ons besluit.

Dit kan kort zijn.

Is gescheiden leven zondig voor God, gelijk alle kerken te Dordrecht saàm hebben uitgesproken, neemt dan, mannen broeders, hoe eer hoe beter deze zonde uit uw midden weg.

Laat dan in elken kerkeraad ernstig en dringend de vraag aan de orde worden gesteld, wat ons nog verhindert.

Laat dan op elke classe onderzocht en ondervraagd worden, waarom de Gereformeerden in die en die plaats hun zondig, wijl ge cheiden, leven nog voortzetten.

Zij er geen berekening, maar plichtsbetrachting.

Niet een roepen: „Dat zal verkeerde gevolgen hebben." Gods kind doet wel en ziet niet om.

De verborgen dingen zijn voor den Heere onzen God, voor ons, zijn menschenkinderen, de geopenbaarde.

In Dordrecht heeft men elkander leeren verstaan, heeft men gevoeld waar het heen moet, heeft Christus zelf liefde voor de broederen in de harten uitgestort.

Laat dan van Dordrecht uit een heilig roepen door heel het land gaan, om aan alle plaatsen A en B in Christus saam te smelten en tot kerkelijk eenheid te brengen.

En daagt dan na twee of drie jaren weer een generale Synode, moge dan het gelukkige feit gezien worden, dat bijna allerwegen de A's en B's geheel zijn verdwenen, en we niets overhouden, dan allerwegen hechte en stevig ineengegroeide Gereformeerde kerken, die niet voor *dit* groepje of voor *dat* groepje ijveren, maar verteerd worden door liefde en door ijver van haar Heere en Koning.

Droeve toestanden.

Niets is op de Synode te Dordrecht zoo droef helder uitgekomen, als de jammerlijke toestand, waarin van onzentwege de zending verkeert.

Vergeleken bij wat andere kerkengroepen in Engeland en Amerika, ook bij gelijke getalsterkte in het cijfer, voor de zending doen, is, laat ons het eerlijkweg bekennen, beteekent onze zending zoogoed als niets.

Ze mag geen naam hebben.

Ze telt ternauwernood mee.

In Batavia en Soerabaja heeten we twee zendelingen te hebben, maar feitelijk zijn dit niet anders dan twee predikanten bij een Europeesche kerk, die alleen uit onze zendingskas betaald worden.

Hieraan moet dan ook, zoo besloot onze Synode, een einde komen.

Zulk een toestand mag niet langer geduld.

Dit is een schijn zonder wezen; eet het geld uit onze schrale kas op; en bederft deze beide kerken in Indië.

Ruim vijf duizend gulden kosten ze ons jaarlijks, en ze geven voor de zending niets.

Immers, er is in Batavia een kerk of niet. Nu beweert ze er te zijn, want ze heeft zich bij Gouvernementsbesluit als zoodanig laten erkennen. Maar dan immers moet deze kerk ook zelve op Batavia en in Soerabaja het zendingswerk onder de Mahomedanen drijven. Dit is haar roeping en haar plicht.

Is ze een kerk, dan moet ze een Dienaar des Woords beroepen, en geen zendeling van onze kerken verbruiken.

Dan moet ze zelve betalen.

En als ze onmachtig blijkt om zelve *alles* te betalen, dan vrage ze *niet* aan de zendingskas, maar aan de kas voor hulpbehoevende kerken om bijstand.

Behalve deze twee schijn-zendingsposten hebben we dan voorts onze zending in Midden-Java, waarvan het droef tafereel ons door Br. Lion Cachet is opgehangen, en waar, zoolang de heer Scheurer niet ter plaatse aankwam, de zendingskracht zóó gering is, dat we ons voor God en menschen hebben te schamen

En wat het andere zendingsterrein op het eiland Soemba aangaat, ook daar zijn we zóó tegenspoedig, dat nu weer twee van de vier zendelingen van hun taak zijn afgescheiden, en we dus niets dan twee zendelingen overhielden.

Van die twee is dan nog de ééne bezig om de taal der Soevaneezen aan te leeren.

En bovendien was beider vrucht blijkbaar zoo weinig, dat het rapport der zendingsdeputaten letterlijk *niets* van die vrucht meldt.

Nu klagen we in deze niemand aan.

We zullen de laatsten zijn, om op de zendingsdeputaten ook maar één steen te werpen.

Wat we alleen vragen is, dat het onder ons tot verootmoediging over zoo jammerlijken toestand moge komen.

De zegen des Heeren bleef uit.

Dat zag men aan het wegsterven van onze zendelingen in Midden-Java; dat ziet men nu weer aan den tegenspoed met de zending op Soemba. En wie gehoopt had dat Ds. Lion Cachets reis de wonde heelen zou, heeft te belijden, dat hij ook hierin geen profeet was.

Er komt op verre na geen geld voor de zending in naar behooren.

De rechte mannen zijn nog niet opgekomen, om energie in onze zending te brengen.

Het blijft tobben en worstelen.

En het eind is, dat onder de groote zendingen en kleine zendingen, die van Europa en Amerika uitgaan, onze Gereformeerde zending een allerdroevigst figuur maakt.

En dit nu smart ons niet alleen, maar is ons een oorzaak van beschaming.

Te meer, omdat de toon die soms in onze sendingsverhalen en zendingsberichten wordt aangeslagen, veel te hoog en te gemanieëreerd geestelijk is, zoo men die vergelijkt met den werkelijken toestand.

Zoo staat het met de zending onder de Mahomedanen, en even droef staat het met de zending onder de Joden.

Er is wel *drukte* over, maar geen geestelijke energie en geen genoegzame geldelijke noch persoonlijke offerande.

Scheurers uitzending is zeer zeker een lichtpunt.

Maar toch zoolang onze beste jonge mannen nog altoos wanen, dat zendeling worden zoo iets is als half oefenaar spelen, en de kerken nog niet inzien, dat ze als zendelingen eigenlijk nooit anders moeten uitzenden dan mannen van den eersten rang, of gelijk ons volk zegt, „van het bovenste plankje", dan komt er geen verbetering en schieten we niet op.

Het doet ons daarom leed, dat het nu weer